

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Štěpána Výborného v právní věci žalobkyně: **K. B.**, zastoupená Mgr. Jakubem Tauferem, advokátem, sídlem Trnitá 500/9, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2024, č. j. JMK 71691/2024, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 11. 3. 2025, č. j. 29 A 86/2024-130, o návrhu žalobkyně na přiznání odkladného účinku,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se nepřiznává** odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta její žaloba ve věci zrušení údaje o místě trvalého pobytu na adrese bytu ve vlastnictví statutárního města Brna. Z napadeného rozsudku i kasační stížnosti shodně vyplývá, že v letech 2021 a 2022 rozhodly soudy v občanskoprávním řízení o povinnosti stěžovatelky městský byt vyklidit; v srpnu roku 2023 došlo k soudnímu vyklizení bytu. O zrušení údaje o místě trvalého pobytu správní orgány rozhodly k žádosti vlastníka bytu.

[2] Stěžovatelka s kasační stížností spojila návrh na přiznání odkladného účinku. Uvedla, že zrušení místa trvalého pobytu ve vlastnictví města by pro ni znamenalo zásah do řady ústavně zaručených práv a závažnou nevratnou újmu, kterou představuje zásadní zásah do právní a sociální stability. Stěžovatelka nemá jinou alternativu bydlení, což zhoršuje její postavení. Je jí rovněž znemožněno vykonávat aktivní volební právo v komunálních volbách (*pozn. soudu: adresa ohlašovny, kde má dnes stěžovatelka evidováno místo trvalého pobytu, se nachází v jiné městské části než byt, v němž měla stěžovatelka původně evidován trvalý pobyt*). Stěžovatelka se cítí být „odpojena od veřejného prostoru, v němž je dosud občansky aktivní a kde se cítí být doma“. Ocítá se rovněž mimo dosah doručování soudních, správních a dalších písemností. Stěžovatelka v projednáváním návrhu dále tvrdila, že v praxi často naráží na neochotu institucí, které místo trvalého pobytu evidované na ohlašovně nepovažují za plnohodnotné bydliště, v důsledku čehož jí může být odepřeno sjednání běžných produktů (mobilní tarif,

pojištění, bankovní účet, úvěr). Dle vlastních tvrzení stěžovatelka čelila také praktickým překážkám v běžném životě s dopadem na její důstojnost a každodenní fungování. V mnoha případech je dle jejího názoru vyžadováno doložení skutečného místa pobytu pro přístup k některým službám (registrace u lékaře, přijetí dítěte do školky, přiznání sociálních dávek). Pokud soud odkladný účinek nepřizná, bude stěžovatelka „čelit nové realitě, která by znamenala ztrátu dosavadního postavení, přístupu ke klíčovým službám a možnosti důstojně žít“.

[3] Stěžovatelka dále uvedla, že v případě úspěchu v soudním řízení by jí navíc ztráta evidovaného místa trvalého pobytu nemohla být plně kompenzována, neboť následky jsou „dlouhodobé a prakticky nenapravitelné“. Musela by si „znovu budovat právní vztahy, zajišťovat znovu bydlení, čelit ztrátám způsobeným neadresným doručováním a znovu obnovovat důvěru v instituce“.

[4] Žalovaný se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřil.

[5] Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení podaného návrhu a dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejsou v daném případě naplněny.

[6] Podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně.*

[7] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že *soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

[8] Z citovaných ustanovení vyplývá, že možnost přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. podmíněna kumulativním naplněním dvou objektivních podmínek: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro stěžovatele znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám; a 2) přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[9] Přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je institutem výjimečným, neboť prolamuje před vlastním rozhodnutím soudu ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není zrušeno. Odkladný účinek má proto charakter výjimky z pravidla, že žaloba či kasační stížnost odkladný účinek nemají, a měl by být přiznáván pouze v případech, které takový postup svou specifickou povahou odůvodňují. Je-li přiznání odkladného účinku výjimkou, znamená to (mimo jiné), že újma, která hrozí žadateli o jeho přiznání, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná, taková, která opravňuje, aby v konkrétním případě pravidlo, že žaloba, resp. kasační stížnost, odkladný účinek mít nemá, nebylo výjimečně uplatněno (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního

pokračování

soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38, č. 4039/2020 Sb. NSS, bod 65, a ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, bod 25).

[10] Nezbytnou podmínkou pro přiznání odkladného účinku je splnění povinnosti stěžovatele tvrdit a prokázat vznik újmy (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012-32). Od stěžovatele, který žádá o přiznání odkladného účinku, se tak především očekává dostatečně konkrétní a individualizované tvrzení o tom, že mu v důsledku napadeného rozhodnutí vznikne nepoměrně větší újma, než jaká by vznikla jiným osobám, a vysvětlení, v čem tato újma spočívá, včetně uvedení jejího rozsahu. Vyličení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit tomu, že negativní následek, jehož se stěžovatel v souvislosti s rozsudkem krajského soudu obává, by pro něj byl zásadním zásahem. Kromě výše uvedeného tíží stěžovatele též důkazní břemeno k tvrzením uplatněným v návrhu, k jehož unesení je nutno, aby stěžovatel svá tvrzení, jimiž odůvodňuje návrh na přiznání odkladného účinku, také řádně doložil (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2015, č. j. 2 As 218/2015-50).

[11] V souzené věci Nejvyšší správní soud neshledal, že by stěžovatelčina situace patřila právě mezi ty ojedinělé případy, pro něž je institut odkladného účinku kasační stížnosti vyhrazen.

[12] Nejvyšší správní soud poukazuje na skutečnost, že stěžovatelka v podaném návrhu popisuje situaci tak, jako kdyby jí teprve nyní, v důsledku nepřiznání odkladného účinku, měl být v základním registru obyvatel zrušen údaj o místě trvalého pobytu na adrese bytu ve vlastnictví města, ze kterého byla soudně vystěhována, a zaznamenán údaj o místě trvalého pobytu v sídle ohlašovny (Husova 165/5, Brno). Tak tomu ovšem není. Jak Nejvyšší správní soud ověřil v základním registru obyvatel, údaj o místě trvalého pobytu byl stěžovatelce zrušen téměř před jedním rokem (dne 21. 5. 2024) a od tohoto dne má evidováno místo trvalého pobytu na ohlašovně. Ze soudního spisu předloženého krajským soudem vyplývá, že v řízení o žalobě návrh na přiznání odkladného účinku podán nebyl. Nelze tedy souhlasit s argumenty, že v případě úspěchu ve věci samé by z důvodu nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatelka byla nucena „obnovovat důvěru institucí“, „budovat právní vztahy“, apod. I pokud by tvrzení o následcích zrušení místa trvalého pobytu byla pravdivá, je jim stěžovatelka vystavena již po poměrně dlouhou dobu. Není tedy pravda, že stěžovatelka bude v případě nepřiznání odkladného účinku „čelit nové realitě“, jak uvádí v podaném návrhu.

[13] Nejvyšší správní soud taktéž poukazuje na toliko obecná, nekonkrétní a ničím nepodložená tvrzení o nově zhoršeném postavení stěžovatelky vůči třetím osobám (zaměstnavatelům, vybraným podnikatelům v oblasti služeb, lékařům, mateřským školám, či při vyřizování sociálních dávek). S přihlédnutím k délce období, po které má stěžovatelka místo trvalého pobytu v sídle ohlašovny již evidováno, je zcela legitimní požadavek na uvedení konkrétních tvrzení (označení konkrétních osob a doložení konkrétních situací), v nichž skutečně měla být stěžovatelka vystavena horšímu zacházení z důvodu stigma spojeného s adresou ohlašovny. Obecná a ničím nepodložená tvrzení nelze věcně posoudit.

[14] Rovněž tvrzení stěžovatelky o nevratné újmě, zásahu do právní a sociální stability, o jejím odpojení od veřejného prostoru a údajných praktických překážkách v každodenním životě, představují toliko obecné fráze bez konkrétního obsahu. Co konkrétně stěžovatelka míní odpojením od veřejného prostoru, není Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé. Jestliže stěžovatelka byla a je zapojena do komunitního a veřejného života v městské části, kde měla dříve evidováno místo trvalého pobytu, může v něm jistě pokračovat i nadále. K argumentu znemožnění účasti v komunálních volbách v konkrétní městské části pak soud poznamenává, že příští komunální volby se budou konat na podzim roku 2026, kdy bude o kasační stížnosti stěžovatelky již rozhodnuto.

[15] K obecnému argumentu, že se stěžovatelka „ocitá mimo dosah doručování“, Nejvyšší správní soud nejprve poukazuje na současnou právní úpravu, dle které ohlašovna, v jejímž sídle má fyzická osoba trvalý pobyt, zajistí vhodné místo, kde bude možné uložit oznámení o uložení zásilky a výzvu s poučením [§ 10c zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)]. Stěžovatelce tedy nic nebrání v tom, aby si zasílanou poštu v sídle ohlašovny vybírala. Ze stěžovatelčiných podání učiněných v řízení před krajským soudem je navíc patrné, že má zřízení datovou schránku, jejímž prostřednictvím se soudem i žalovaným komunikovala.

[16] Z výše uvedených důvodů tak Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatelky nevyhověl a kasační stížnosti odkladný účinek podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. nepřiznal.

[17] Nejvyšší správní soud zároveň doplňuje, že z rozhodnutí o přiznání či nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti nelze dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

[18] Nejvyšší správní soud žalobkyni (stěžovatelce) neuložil povinnost zaplatit soudní poplatek za podaný návrh na přiznání odkladného účinku, neboť byla usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2024, č. j. 29 A 86/2024-92, od soudních poplatků v plném rozsahu osvobozena. V souladu s § 36 odst. 3 s. ř. s. se přiznané osvobození vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. května 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu